

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Ungdomsrådet		
Komite plan		
Komite kultur, næring og miljø		
Formannskapet		
Kommunestyret		

Handlingsplan - Grønne Prosjekt 2017 - 2020

Rådmannens forslag til innstilling:

Handlingsplan Grønne Prosjekt 2017-2020 skal ligge til grunn for planlegging og gjennomføring av tiltak i grøntområder i Stjørdal i perioden 2017-2020.

Handlingsplanen legges til grunn for arbeidet med økonomiplan.

Vedlegg:

Handlingsplan Grønne prosjekt 2017-2020
Forvaltningsplan Stjørdal kommune_2017-2020_statlig sikra friluftsområder
Snarvei- og barnetråkk, Lånke
Snarvei- og barnetråkk, Kvislabakken
Nærtur_Stokkan_Halsen_Halsen U_Fosslia
Nærtur_Lånke skole
Nærtur_Skatval skole

Saksopplysninger

Grønnstruktur er veven av store og små naturpregede områder i og nær byer eller tettsteder og deres mer eller mindre sammenheng med større omkringliggende landbruks- og naturområder. Den består av både private og offentlige arealer. Grønnstrukturen har stor verdi både i forhold til friluft- og rekreasjon, naturmangfold – og landskapselementer, estetiske kvaliteter og vannforvaltning. Grønnstrukturen har også en stor helsemessig verdi. Det er godt dokumentert gjennom forskning at bare det å oppholde seg i grøntområder har en positiv effekt på helsen.

I arbeidet med å utvikle Stjørdal kommune er det viktig å ha fokus på trivsel, gode bomiljø og å legge til rette for aktiv bruk av parker, tur – og sykkelstier, idretts- og rekreasjonsområder. Disse områdene inngår i Stjørdal kommunes grønnstruktur.

Handlingsplan Grønne prosjekt 2017-2020 er utarbeidet ut fra situasjonen slik vi kjenner den i dag, uten at det foreligger en Plan for grønnstruktur. Plan for grønnstruktur er imidlertid påbegynt. Registreringer fra dette arbeidet, samt arbeidet med Forvaltningsplan for Statlig sikrede friluftsområder er benyttet som grunnlag for handlingsplanen. I tillegg har det vært viktig med befaringer og samtaler mellom de ulike enheter/etater.

Ihht kommuneplanens samfunnsdel 2010-2022 er det et mål at Stjørdal kommune skal legge til rette for en aktiv fritid gjennom å styrke tilretteleggingsarbeidet for grønne områder, tur- og aktivitetsområder og å ha gode og rimelige arenaer for idrett. Økt fysisk aktivitet er et av satsningsområdene for folkehelse-arbeidet i Stjørdal, jfr. Kommunal planstrategi 2016-2019. På bakgrunn av dette og godt dokumentert forskning på helsegevinsten av fysisk aktivitet og av grøntområder, er hovedmålsetting for handlingsplan Grønne Prosjekt 2017- 2020: «Mer fysisk aktivitet i hverdagen!» Satsningsområdene er både innen planlegging og fysiske tiltak, og omfatter utbedring av uterom og å legge til rette for mer gåing og sykling i hverdagen, både på offentlige og private areal.

Satsningsområder:

Handlingsplan Grønne Prosjekt 2017-2020 har følgende satsningsområder: arealplaner, statlig sikring av nytt friluftsområde, oppgradering/opparbeiding av områder eid av Stjørdal kommune, snarveier, skolens uterom og nærturområder, kyststi og skilting.

Arealplaner

- Plan for grønnstruktur:

For å sikre en helhetlig utvikling og forvaltning av grøntområder framover skal det utarbeides en plan for grønnstruktur for hele kommunen. Planen vil ta hensyn til grønnstrukturens friluft- og rekreasjonsverdi, dens verdi med tanke på naturmangfold – og landskapselementer, estetiske verdi og vannforvaltning. Snarveiregistrering/snarvei-planlegging, barnetråkk-registrering, og skolens nærturområder vil inngå i planen. Planen vil være et viktig grunnlag både i forbindelse med annet planarbeid, for arbeid innen folkehelse og i forhold til senere handlingsplaner for grønne prosjekt.

- Reguleringsplan Langstein kai til Steinvikholmen:

For å sikre areal til kyststien vil det i 4-årsperioden bli utarbeidet en reguleringsplan for kyststistraseen fra og med Langstein kai og fram til Steinvikholmen. Det er også behov for avtaler med grunneiere.

Statlig sikring av nytt friluftsområde

Allemannsretten gir alle rett til å ferdes og oppholde seg i utmark, uavhengig av om området er i privat eller offentlig eie. Dette forutsetter imidlertid at vi bruker naturen som den er. Statlig sikring er et virkemiddel for at det offentlige kan tilrettelegge mer. Det utløser også mulighet for å søke statlige midler for å finansiere tiltak.

Et friluftsområde som allerede eies av kommunen eller friluftsrådet, kan bli statlig sikret gjennom såkalt vederlagsfri omgjøring. Innenfor 4- årsperioden er det aktuelt å sikre deler av bekkedalen rundt Fosslibekken. Det er ikke nødvendig med omregulering av området.

Oppgradering/opparbeiding av områder eid av Stjørdal kommune

Stjørdal kommune eier flere områder som er viktige for grønstrukturen – slik som parker, friluftsområder, idrettsanlegg og areal rundt og ved bygg. Disse utgjør en stor del av rekreasjonsmulighetene i kommunen. Det vil i løpet av perioden bli en oppgradering av flere av disse. Særlig er områder nær kysten/vassdrag og statlig sikrede områder prioritert. Rekkefølge på prosjektene vil være noe fleksibel ut fra endringer i øvrige tiltak, premisser, og behov for samordning mellom Kommunale enheter Eiendom og Kommunalteknikk.

Snarveier

Snarveier er viktige ferdselsårer i nærmiljøene, og bidrar til effektive og raske gangforbindelser. De bidrar til å binde sammen områder og lager et gangveinnettverk med flere valgmuligheter.

Arbeidet med snarveiene er et samarbeidsprosjekt på tvers av enheter i kommunen, hvor Arealforvaltning, Kommunalteknikk, Oppvekst og Samfunnsmedisinsk enhet deltar. Medvirkning fra barn står sentralt, da informantene er 5. og 7. klassinger fra alle skolekretser. Dette utgjør flere hundre elever.

Ved å kartlegge snarveiene og på ulike nivå oppgradere dem blir det trafiksikre skole- og arbeidsveier, det letter tilgangen til fritidsaktiviteter og det blir flere muligheter for nærturer. Dette vil gjøre det enklere å gå mer i hverdagen. Med tiltak for økt daglig gåing kan en også nå de som ellers ikke trimmer.

Opparbeidingsgraden på snarveiene vil variere, og kun et fåtall får gang- og sykkelveistandard, men funksjonen vil delvis være den samme i store deler av året. Dette er et rimelig tiltak for å fremme gåing som transportform og hverdagsaktivitet.

Med arbeidet med snarveier bidrar også Stjørdal kommune til å oppfylle den nasjonale gåstrategiens to hovedmål: å gjøre det attraktivt å gå, og å få flere til å gå mer (vedtatt av regjering og storting, jf. behandlingen av NTP (2014-2023)).

Skolens uterom og nærturområde

Skolens uterom er et av de viktigste og mest brukte uterommene for barn og unge, både i skoletiden og også i fritiden som nærmiljøområder – hele året.

Skolene benytter også nærområdene i naturen, som er deres nærturområder. Som for skolegårdene er det også her stor variasjon i tilrettelegging og kvalitet. Det er også store ulikheter og mangler i forhold til grunneieravtaler for disse områdene.

Skolens uterom bør styrkes og utvikles som allsidige nærmiljøanlegg. Uterommene bør utformes slik at de inviterer til fysisk aktivitet og sosiale møteplasser og ha god estetisk utforming med grønne kvaliteter. Videre bør nærturområdene sikres gjennom grunneieravtaler og enkel oppgradering med benker/gapahuk, skilting o.l. På denne måten vil hver skolekrets både få et godt nærmiljøanlegg/uterom til skolen, og et tilrettelagt nærturområde som er tiltenkt befolkningen generelt, ikke bare skolen. Dette vil både være verdifullt for de enkelte nærmiljøene, og også fungere som utgangspunkt for nye turløyper for folk utenfor skolekretsen.

En satsing på skolens uterom og skolens nærturområder vil være et viktig bidrag til å utligne sosiale forskjeller, særlig i distriktene. En styrking av skolens uterom som nærmiljøanlegg og turområder i nærheten vil derfor bidra positivt til å sikre lik mulighet til god helse.

Kyststi

På sikt er det et mål å tilrettelegge for en sammenhengende kyststi fra Hell til Langstein. Denne skal knyttes opp mot målet til Trondheimsregionens friluftsråd om tursti rundt Trondheimsfjordbassenget. For perioden 2017-2020 er det planlagt tilrettelegging mellom Stjørdal sentrum og Vinnanstranda på Skatval. Det vil også bli utarbeidet en reguleringsplan for området Langstein kai– Steinvikholmen.

Skilting

For sentrumsnære turruter er det for 2017 planlagt skilting for 5 ruter som danner turer og rundturer i sentrum. I årene som kommer er det ønskelig å videreutvikle disse internt i sentrum og å skape tilknytning til områdene lenger ut fra sentrum, for eksempel Remarka, Værnes kirke og Stjørdal museum, Sortasingen og Hell i tillegg til kyststien til Vikanlandet, Kvislabakken osv.

For marka-områder blir sentrumsnære turområder i marka og skolenes nærturområder prioritert.

Drift og vedlikehold

For all planlegging av grønnstruktur må det legges til grunn en utforming og løsning som ivaretar at det kan driftes og vedlikeholdes innenfor de kostnadsrammer som kan aksepteres. For arealene hvor kommunen er ansvarlig for drift og vedlikehold, enten som eier, leier eller forvalter må anleggenes utforming, tilgjengelighet og materialer velges på bakgrunn av de kostnadsrammer som kan aksepteres til drift og vedlikehold ut fra de inntekter kommunen har.

De økonomiske rammene for drift av kommunens grøntanlegg ved enhet Eiendom har endret seg lite over lengre tid. Det er fremdeles behov for å øke den grønnfaglige kompetansen og å øke ressursene i forbindelse med drift av alle kommunens grønne arealer.

En økt satsning på grønnstruktur hele året vil øke ressurs-behovet for drift og vedlikehold både til park og vei/samferdsel.

Finansiering:

Kostnadene av prosjektene er estimert tilsammen ca. 24 mill. Prosjektene er tenkt finansiert ved en kombinasjon av kommunale og eksterne midler. Kommunale midler kan hentes fra investeringsmidler for park/idrett/grønt, uterom skole/barnehage, tursti Molovika – Vikanlandet, kunst i offentlig rom og fra fondsmidler fra utbyggingsavtaler. For å realisere alle tiltakene, vil det antakelig være behov for noe økning av kommunale midler. Vi legger til grunn at vi kan finansiere inntil 50 % av kostnadene med eksterne midler.

Vurdering

Det er klart dokumentert at folk beveger seg for lite og at den fysiske aktiviteten må økes for å ivareta folkehelsen. Også helsegevinsten av grøntområder er godt dokumentert gjennom forskning.

For å oppnå mere hverdagsaktivitet, er opparbeiding og tilrettelegging i grønnstrukturen helt sentral. Å legge til rette for økt fysisk aktivitet og naturopplevelser – særlig i nærmiljøet- er en enkel, rimelig og effektiv måte å møte flere av folkehelseutfordringene på. Bruken av nærnatur har et bredere sosialt nedslagsfelt enn både tradisjonelt friluftsliv og deltakelse i idrett. Å satse på grøntområder der folk bor bidrar derfor til sosial utjevning. Flere i aktivitet i dag, helst i grønne omgivelser, betyr færre livsstilssykdommer i fremtiden. Dette vil redusere helseutfordringene på sikt.

